

ضمیمه ب

استفاده از قوانین جهت مبارزه برای تأمین حقوق محیط زیست

حقوق بشر و بعضی اوقات حقوق محیط زیست (حق داشتن محیط زیست محفوظ و صحی) توسط قوانین اکثر کشور ها تضمین و حمایت شده است. این کتاب شامل یکتعداد زیاد داستان ها ایست در مورد اینکه چگونه مردم با هم متحدانه کار نمودند تا یک قانون جدید برای محافظت و حمایت از جامعه شان ساخته شود و یا خواستار تأمین حقوق خود از طریق به اجرا گذاشتن قوانین موجوده شده اند.

این فصل از کتاب شامل معلوماتیست در مورد اینکه چگونه با استفاده از یک **بررسی اثرات بر محیط زیست (Environmental Impact Assessment)** یا با طرح یک دعوای حقوقی به مبارزه برای بدست آوردن حقوق محیط زیست خویش پردازید. همچنان این بخش شامل معلومات ایست در مورد اینکه اگر محاکم ملی و مراجع دولتی در کشور شما از شما حمایت نمایند، کمک و همکاری بین المللی را از کجا بدست آورده میتوانید.

جوامع ایکه برای حفظ محیط زیست و صحت خود تلاش مینمایند، اغلب با مخالفت و خشونت کمپنی ها و دولت هائی مواجه میشوند که میخواهند منابع طبیعی آنها را بگیرند و یا تطبیق پروژه های انکشافی را بدون در نظر داشت ضرر ها و خسارات ایکه میتوانند بوجود آورند، تعقیب مینمایند. این پروژه ها ممکن است سبب بیجا شدن یک کتله زیادی از مردم شده، یا آلوده گی زیاد ایجاد کنند، صحت عامه را بخطر معروض کنند، یا هم مواد توکسیک ایرا تولید کنند که مشکلات صحی خطرناکی را بوجود میاورند. این موارد همه تخطی از حقوق بشر و محیط زیست است.

کمپنی های بزرگ بعضا چنان سرمایه های مالی و قدرت عظیمی دارند که سبب جلوگیری از تطبیق قوانین ویا حتی در موارد زیاد تصویب قوانینی میگردند که میتواند سبب حفاظت از شما شوند. اگر قوانین محلی یا ملی مؤثر برای جلوگیری از فعالیت های ایشان وجود ندارد، بعضی قوانین بین المللی ای موجود است که میتواند به شما و جامعه تان حمایت های را پیشنهاد کند.

مفکوره داشتن حقوق محیط زیست برای مردم، نسبتاً یک ساحة جدید قانون است. بناءً روی تعاریف اینکه این حقوق کدام ها اند و چگونه تطبیق میگردند هنوز کار میشود. بهمین خاطر هرگونه مبارزه قانونی برای تأمین حقوق محیط زیستی خیلی ها با اهمیت است.

بررسی اثرات بر محیط زیست (Environmental Impact Assessments)

بخاطریکه صنعت و پروژه های انکشافی سبب تخریبات وسیع محیط زیست شده اند، اکنون بسیاری از دولت ها، صنایع و مؤسسات انکشافی طبق قانون مجبور هستند که یک وسیله تصمیم گیری و پلانگذاری را بنام **بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA)** استفاده نمایند.

این وسیله یا EIA نشان خواهد داد که چگونه کار یک پروژه، مانند ساخت سرک ها، استخراج معادن، اعمار میدان هوایی ویا دیگر انکشافات صنعتی بر روی زندگی انسان ها، حیوانات، زمین، منابع آب و هوا تأثیر میگذارد. این بررسی موضوعاتی مانند بیجا شدن مردم، از دست رفتن منابع فرهنگی، سنت های زندگی مردم، از بین رفتن ساحات تاریخی، محلاتیکه از لحاظ دینی مهم اند، وغیره را نیز در نظر میگیرد. یک بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA) همچنان طریقه های اجرای کمتر خطرناک را در صورت ایکه یک پروژه تطبیق میگردد باید پیشنهاد نماید.

بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA) ممکن است بوسیله کمپنی به تنهایی اجرا گردد، یا برای جامعه و دولت نیز چانس داده شود که در انجام آن با کمپنی همکاری کنند. (برای دانستن داستان دو جامعه ایکه از نتایج بررسی های اثرات بر محیط زیست یا EIA استفاده کردند، به صفحات 466 و 561 ببینید).

چگونه یک بررسی اثرات بر محیط زیست یا EIA اجرا میشود

بررسی اثرات بر محیط زیست یا EIA شامل دو فعالیت اساسی ذیل است:

1. یک مطالعه مکمل اثرات پروژه و یک گزارش تحریری که این اثرات را تشریح نماید. این کار اکثرا مسوولیت کمپنی تطبیق کننده پروژه بوده و جامعه ممکن در آن سهمگیری داشته باشند و یا هم نداشته باشند.
 2. دایر نمودن جلسات عمومی تا جوامع اجازه داشته باشند که پروژه را قبل از شروع آن ارزیابی نمایند.
- یک بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA) وقتی بهترین کار آمد را دارد که با در نظرگیری اقدامات پیشگیرانه انجام شده باشد (به صفحه 32 ببینید). اگر بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA) نشان میدهد که اثرات بوجود آمده منفی وخطرناک اند، باید از شروع و دوام پروژه جلوگیری بعمل آید. اما اغلبا بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA) به چستی هدایت داده میشود که انجام پروژه مورد نظر را بی خطر و حتی ضروری قلمداد مینماید، درصورتیکه ممکن است سبب بوجود آمدن خطرات زیادی، چه در زمان حال یا آینده گردد.
- بسیاری از کمپنی ها گزارش تحریری **بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA)** را بجای اینکه بعد از جلسه عمومی و جمع آوری نظریات مردم تکمیل نمایند، قبل از دعوت به سهمگیری جامعه برای مشاوره آنرا نوشته و تکمیل مینمایند. حتی کمپنی هائی وجود دارند که ملاقات متذکره را عمومی نمی کنند تا همه مشارکت داشته باشند، یا حضور مردم را در جلسات خیلی مشکل میسازند.

هنگامیکه جریان بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA) غیر عادلانه ای بوجود

می آید، و کمپنی ها و دفاتر دولتی به روش های غیر

قانونی متصل میشوند، حالتی ممکن

است بروز کند که از یکطرف پروژه

شروع به کار نموده و از طرف

دیگر کمپاین ها و اعتراضات

جامعه برای توقف آن جریان

دارد. اما بهر صورت، **بررسی**

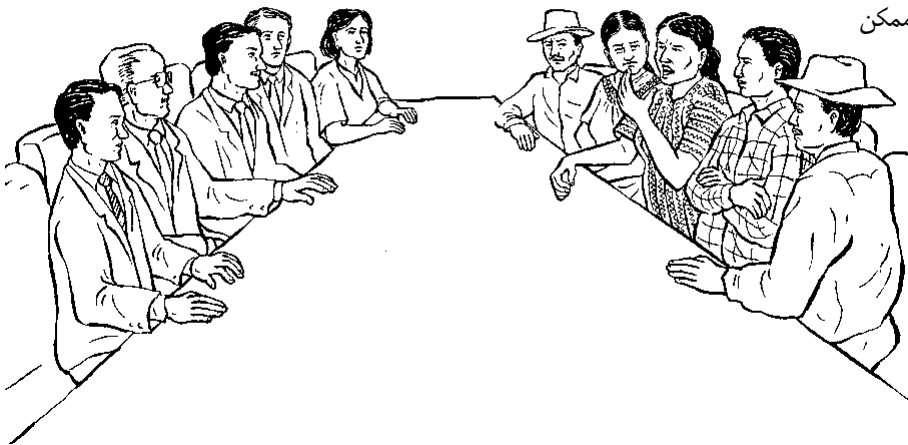
اثرات بر محیط محیط

زیست (EIA) یک وسیله

مهم برای جامعه و دولت است

که توسط آن پروژه های

انکشافی پیشنهادی ارزیابی و بهبود یابد.

چگونه جوامع میتوانند یک بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA) زیر نفوذ آورند

بدست آوردن معلومات بسیار زیاد از منابع مختلفه (و نه تنها معلومات کمپنی ها)، و گرفتن وقت بیشتر که برای فهمیدن تمام اثرات احتمالی پروژه به آن ضرورت دارید، اجزای استفاده از حقوق خود برای شرکت کردن در پروسه EIA میباشد. اکثراً، قبل از آنکه مردم ایکه از نتایج پروژه متأثر میشوند، حق اظهار نظر را پیدا نموده باشند، بسیاری تصامیم گرفته میشود.

مشارکت در پروسه EIA سبب تعلیم مردم و تنظیم شدن حرکات اجتماعی میگردد، و باعث آن میشود که ایشان از صحت و منابع خود در طولانی مدت دفاع نمایند.

هرچند همیشه ممکن نیست

تا یک پروژه ایکه ضرر میرساند، متوقف ساخته شود، اما آموزش و سازماندهی در مورد یک EIA میتواند به محافظت از جامعه کمک نماید.

تقاضا برای مشارکت

جامعه می تواند تقاضای مشارکت در یک EIA را بنماید. بعضی اوقات ممکن است یک محکمه، دولت و یا دفتر انکشافی به نمایندگان جامعه اجازه دهند تا در پروسه EIA اشتراک نمایند. نمایندگان مردمی میتوانند یا خود بصورت مستقیم شرکت کنند، یا از مؤسسات و ارگان های متحد خود بخواهند تا از ایشان نمایندگی کنند. وقتی این نمایندگان در پروسه اجازه سهمگیری پیدا کنند، میتوانند نتایج کار خود و اهداف کمپنی را به مردم انتقال دهند. مشارکت در پروسه ارزیابی به بلند رفتن آگاهی مردم در مورد حقوق جامعه و مسوولیت هایشان کمک نموده و همچنان به ایشان کمک میکند تا طریقه های کاهش ضرر های یک پروژه را بدانند و یا یک پروژه مضر را کاملاً متوقف سازند.

بدست آوردن گزارش کامل EIA

مردم حق دارند که گزارش مکمل بررسی اثرات بر محیط زیست EIA را بدست آورند، نه فقط قسمتی یا خلاصه از آنرا. گزارش EIA بطور معمول شامل قسمت های ذیل است: "خطر های امنیتی"، "خطر های اجتماعی"، "خطر های صحتی" و "مخارج پاک کاری". این بخش ها ممکن است در اختیار عموم قرار داده نشود، یا در جلسات مردمی مطرح نگردد.

مشکلات تشریح شده در یک گزارش EIA، یا آنها ایکه از ذکر شان خود داری بعمل آمده است، باید با رسانه ها، مقامات دولتی و عموم مردم به اشتراک گذاشته شوند، تا یک جبهه عمومی تری در مقابل کار پروژه ایکه خطرناک است بوجود آمده بتواند. شما میتوانید پای سازمان های ملی و بین المللی را نیز در میان بیاورید، مثل دفاتر ملل متحد، تا فشار قویتری بر روی کمپنی ها و دولت ها گذاشته شود، و ایشان را مجبور به دادن پاسخ مناسب به تشویش های جامعه کند.

مردم در مقابل معدن کاری مقاومت میکنند

جامعه کوچک زراعتی **جونین** در جنگلات ابری نزدیک کوه های آندس، در کشور اکوادور موقعیت دارد. مردم ساکن این جامعه فقیراند، و درآمد عمده شان از زمین ها ای بدست میآید که بمدت صد ها سال کشت شده است. اخیراً مردم **جونین** به یکی از بزرگترین چلنج های تاریخ خود مواجه شده اند: یک کمپنی معدنی قصد دارد تا یکی از بزرگترین معادن مس امریکای جنوبی را، که در منطقه ایشان موقعیت دارد، استخراج نماید.

وقتیکه کمپنی معدنی جاپانی به منطقه ایشان وارد شد، آنها قبلاً میدانستند که عملیات معدنی، آلوده گی های محیطی را بار میآورد. اما کمپنی به ایشان وعده ساخت سرک ها، مکاتب، کلینیک های صحتی و غیره تأسیسات را داد، تا در عوض مردم به آنها اجازه استکشافات معدنی را بدهند. بزودی، کمپنی یک منبع بزرگ مس را در ساحه کشف کرد. مردم نیز خیلی زود دریافتند که منابع آبی شان با زباله های معدنی آلوده شده است. بخارات جلدی و دیگر امراض در میان شان رو به ازدیاد گذاشت. مردم از کمپنی معدنی خواستند تا از ایجاد آلوده گی جلوگیری نماید. اما کمپنی کارش را متوقف نکرد، لذا مردم خود مجبور شدند تا دست به اقدام بزنند. وقتیکه معدنچیان برای سپری کردن رخصتی های خود رفته بودند، مردم وارد ساحه کار کمپنی شده، تجهیزات، فرنیچر و سایر وسایل ارزش دار را دور کردند. سپس تمامی کمپ را به آتش کشیدند. کمپنی پیام ایشان را بدرستی خواند و از ساحه خود را بیرون کشید، اما بعداً معدن را به یک شرکت کانادایی فروخت.

کمپنی کانادایی کوشش نمود تا در میان مردم تفرقه بیاندازد. آن کمپنی به مردم **جونین** پول کلانی جهت خریدن زمین های شان پیشنهاد نمود. بعضی از مردم حاضر شدند تا زمین ها خود را بفروشند، اما عده دیگری مقاومت کردند. کمپنی کانادایی میدانست که ادامه اینکار باعث جدالهای داخلی بین ایشان میگردد. همچنان کمپنی یک داکتر را

برای مداوای مردم منطقه اعزام داشت، اما تداوی در خدمت مردمی بود که اوراق شرکت را امضاً میکردند، و اقرار میکردند که به انجام کارهای معدنی در منطقه نظر مساعدی دارند. بعد از آنکه

ما به تلاشها وسازماندهی خود ادامه دادیم. بعضی از دهاتیان اخبار را درجراید نشر میکردند، تا توجه عموم به قضیه جلب شده و به ما کمک شود.

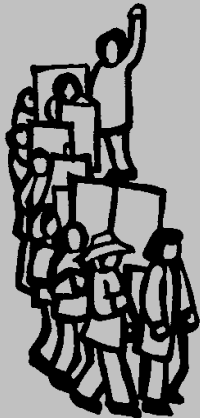
جامعه بین المللی، خارج از اکوادور، از اقدامات شرکت مطلع شدند، کارمندان رضاکار طبی را فرستادند که همه مردم نیازمند را بدون توجه به چیزی تداوی کنند.

چون قوانین موجوده در اکوادور کمپنی ها را ملزم میکرد قبل از شروع و تطبیق یک پروژه انکشافی، یک EIA را انجام دهند، مردم **جونین** ازین نکته استفاده نموده و EIA را جزء پلان

خود برای حفاظت از زمین های شان نمودند. مردم منطقه میدانستند که اگر یک EIA بصورت دقیق انجام شود، دولت اجازه نخواهد داد که عملیات معدنی براه افتد. همچنان این برایشان روشن بود که انجام یک EIA منصفانه نشان خواهد داد که چگونه کار در معدن مس باعث بیجا شدن اجباری مردم میشود، هوا را آلوده میکند، مسیر های آب را تخریب و پر از لجن کرده و آب را از سبب جریان فاضلاب، فلزات ثقیله و دیگر زباله های توکسیک ملوث خواهد ساخت.

(ادامه قصه در صفحه آینده)

(ادامه از صفحه قبل)

مردم **جونین** آموخته بودند که از قانون به نفع خود استفاده نمایند. بعد از اینکه کمپنی ادعا کرد که ارزیابی EIA را انجام داده است، دولت ادعایش را رد کرده و آنرا تا تکمیل خواند.

مردم **جونین** همچنان از روش های برخورد مستقیم نیز استفاده نمودند، از جمله بستن راه ها ای که به معدن وصل میشد. بالاخره رهبران این مردم، منطقه خود را ساحت " **عملیات معدنی ممنوع** " اعلام کردند. با استفاده از تاکتیک های متعدد، آنها موفق شدند تا از انجام عملیات استخراج در معدن باز مس جلوگیری کنند. آنها توانستند خانه ها، مراتع جنگلی غنی، و منابع آب خود را از تخریب نجات دهند.

بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA) در سطح جامعه

بررسی اثرات بر محیط زیست (EIA) در سطح جامعه کمک مینماید تا مردم شهرها، دهات ویا یک منطقه خاص، به ارزش و چگونگی استفاده از منابع دست داشته خود پی ببرند. منابع ارزشمندی همچون: آب، هوا، غذاهای محلی، حیوانات، محصولات جنگلی، ادویه نباتی، مکان های توریستی وغیره. این بررسی ها توان آنها دارند که به سو تفاهمات ایجاد شده در رابطه به استفاده از منابع مشترک، درمیان جوامع خاتمه دهند. تفاهم ای که بدنبال آن ایجاد میشود سبب میگردد تا مردم جبهه واحدی را در مقابل دولت ها و کمپنی ها ایجاد نمایند. همچنان این پروسه قادر به بسیج نمودن مردم بوده و نمیزد کمپنی ها از اختلافات موجود در میان مردم بهره برداری نموده و زمین ها، منابع آب و دیگر ثروت هایشان را به نفع خود تصرف نمایند.

انجام یک EIA توسط جامعه میتواند به اندازه بحث روی منابعی که جامعه استفاده مینماید و توافق روی اینکه چطور آنها را حفاظت کرده و از مصرف بیش از حد آن جلوگیری بعمل آید، ساده باشد. یک بررسی پیچیده تر ممکن است شامل تهیه نقشه های مشرح، انجام سروی ها و ایجاد اتحاد با جوامع همسایه و سازمان های حمایت کننده، باشد.

یک EIA انجام شده بوسیله جامعه از بررسی های اثرات بر محیط زیست که توسط دولت یا متصدیان صنعت صورت میگیرد، متفاوت است. بررسی اثرات بر محیط زیست در سطح جامعه ممکن است به تمام خواست های قانونی یک EIA رسمی رسیدگی کرده نتواند، زیرا این نوع بررسی اهمیت بیشتر به این میدهد که جوامع چه فکر مینمایند و همچنان به صحت و فرهنگ مردم اهمیت میدهد نسبت به استخراج و بدست آوردن منابع. یک بررسی اثرات بر محیط زیست در سطح جامعه نشان میدهد که ساختار بمشکل قابل فهم و زبان تخنیکی و علمی بکار رفته در EIA های رسمی، نه تنها ایشان را گیج میکند، بلکه خاصا برای بیرون کردن شان از پروسه های تصمیم گیری طرح شده است. یک EIA سطح جامعه یک نوع گفتن این است که " به طریقه های دیگری نیز بررسی اثرات بر محیط زیست انجام شده میتواند".

بسیاری از فعالیت های ذکر شده در داخل این کتاب، مانند نقشه کشی (صفحه 15)، درامه های اجتماعی (صفحه 18)، سروی های صحتی (صفحه 500)، فعالیت های حفاظتی منابع آب (صفحه 164)، سیر جامعه برای یافتن زباله ها (صفحه 391) و دیگر اشکال کارهای دستجمعی را میتوان در یک چوکات یا پلان برای یک بررسی اثرات بر محیط زیست EIA سطح جامعه بخوبی گنجاند.

اقامه دعوی

یک راه بدست آوردن حق محیط زیست و عدالت میتواند رفتن به محکمه و اقامه دعوی بر علیه کمپنی های باشد که از قوانین ملی یا قوانین بین المللی تخطی بعمل می آورند. یک دعوی نامه خوب بر علیه یک فابریکه یا کمپنی ایکه سبب آلودگی محیط زیست میگردد، نه تنها روی محافظت مردم از اثرات موجوده تمرکز دارد بلکه میتواند در عین زمان از سایر مردم در ساحات دیگر و حتی از نسل های آینده نیز محافظت نماید.

آیا اقامه دعوی به جامعه شما کمک خواهد کرد؟

اقامه دعوا در محکمه در مبارزات زیادی برای بدست آوردن عدالت محیط زیست بصورت موفقانه استفاده شده است. مگر دادخواهی در محکمه بسیار قیمت و اغلب سال ها وقت را در بر میگیرد. حتی زمانیکه یک مملکت قوانین مشخصی را برای حفاظت از صحت

و محیط زیست داشته باشد، باز هم برنده شدن در یک محکمه میتواند بسیار مشکل باشد. اگر قوانین مربوطه سابقه استفاده نداشته و یا به تکرار استفاده نشده باشد، ممکن است قاضی یا حقوقدان ازین قوانین اطلاع نداشته باشند. همچنان در بسیاری ممالک بخصوص اگر شرکت ها و صنایع بسیار قدرتمند باشند، فساد اداری موجود در بین محاکم و سیاستمداران ادعای حقوق را به جوامع فقیر بسیار مشکل میسازد. متأسفانه، تعداد قضایای ناموفق نسبت به قضایای دادخواهی موفق بیشتر بوده است. قبل از شروع اقامه دعوا بر علیه کدام کمپنی، شرکت صنعتی ویا دولت، نکات ذیل باید مد نظر گرفته شوند:

درباره اهداف خود بیاندیشید:

مهم است بدانید که دعوی اقامه شده شما به چی اهدافی می خواهد دست یابد. بعد از آن تصمیم بگیرید که آیا طرح دعوی در محکمه بهترین راه رسیدن به این اهداف است یا نه. آیا میخواهید که کمپنی:

- آلوده گی کیمیاوی یا یک انتشار نفتی بوجود آمده را پاک کند؟
- به مردم در قبال خسارات ایجاد شده به صحت، زمین و منابع تاوان بپردازد؟
- کارش را تعطیل کرده و از منطقه یا کشور بیرون رود؟

انجام پیگیری های قانونی ممکن است برای بسیج و تعلیم دهی جامعه مفید باشد، اما اقداماتی از قبیل: تحریم ها، به اعتصاب نشستن، تعطیل کار، یا کمپاین های دادن آگاهی به مردم عامه ممکن بسیار زود تر از دعوا در محاکم سبب مذاکرات و توافقات سیاسی شده نتیجه بدهد. این گزینه ها را با توجه به شرایط اجتماعی و سیاسی خود، در نظر بگیرید و گاهی امکان دارد در عین زمان هم اقامه دعوی در محکمه صورت گرفته و هم بخاطر برنده شدن از فشار های مستقیم و عملی کار گرفته شود.

اما برای تطبیق قوانین، ما باید برای بدست آوردن حقوق خود تلاش نماییم!

برای حفاظت از حقوق خود، باید از قانون استفاده کنیم!

آیا اقامه دعوا مفید خواهد بود حتی اگر در محکمه برنده نشود؟

مطمئناً شما میخواهید که دعوی شما برنده شود. اما اگر اطمینان ندارید که میتوانید موفق شوید، ببینید آیا پیگیری شما برای اهداف شما مفید واقع خواهد شد یا نه. شاید بعضی اوقات یک دعوا در محکمه، میتواند توجه عامه را به مشکلات جامعه جلب نماید. اگر یک اقامه دعوا شامل تخریبات محیط زیست و تخطی از حقوق بشر بوده و در محاکم مملکت شما به موفقیت نمیرسد، میتوانید شکایت خود را به یک نهاد بین المللی مانند کمیسیون بین الامریکایی حقوق بشر (Inter-American Human Rights Commission) ویا سازمان ملل برسانید (به صفحه 567 نگاه کنید). حتی اینکار ممکن است مشکل را حل نکند، اما حد اقل توجه بیشتری را به مشکلات خود جلب خواهید کرد، هرچند اینکار نیز به منابع و زمان بیشتری نیاز خواهد داشت.

بعضی اوقات ممکن است یک قضیه عدلی ناکام وضعیت را خیلی بدتر سازد. یک نتیجه ناکام ممکن است قضات و حقوقدانان را جهت دهی نموده تا فکر نمایند که در آینده اینگونه دعاوی نباید برنده شوند. تبلیغات منفی ممکن سبب شود که مردم فکر نمایند یک جامعه میتواند بصورت غیر عادلانه نیز تقاضای پول و پاداش نماید. و همچنان مانند هر تلاش سازمان یافته دیگر، یک دعوی ناکام در محکمه ممکن است مورال و روحیه مردم را از بین برده و آنها را از هم جدا کند.

کی باید اقامه دعوی را به محکمه خواهد کشاند؟

قربانیان یک حادثه، اگر یک فرد باشد، خانواده یک فرد باشند و یا تمام یک جامعه، باید بخواهند که این دعوی را پیش ببرند و خطر های آنرا قبول نمایند.

اکثراً یک سازمان نمیتواند به نمایندگی از کسی که خسارت دیده و خودش نمیخواهد که در قضیه شامل گردد، بر علیه یک کمپنی اقامه دعوا نماید.

آیا دلایلی برای اثبات خسارت وارده وجود دارد؟

برای اینکه یک قضیه طرح شده موفق شود، شما باید موارد ذیل را اثبات کنید:

- قربانیان ایکه از صدمات فزیک و اقتصادی رنج برده اند.
- کمپنی سبب بوجود آمدن ضرر مذکور بوده ومسؤل است.

اگر اسناد و شواهد کافی برای ثبوت ادعا های مطرح شده وجود نداشته باشد، طرح و پیگیری یک موضوع از طریق محاکم ممکن است نتایج معکوسی را به بار آورد. حتی زمانیکه روشن است کمپنی قوانین مربوطه را نقض کرده است، بدون داشتن مدارک معتبر، حتی امکان دارد از قبول دعوی در محکمه جلوگیری شود، و اگر محکمه اجازه دهد شما برنده نخواهید شد.

آیا دلایل اثباتیه موجود است؟

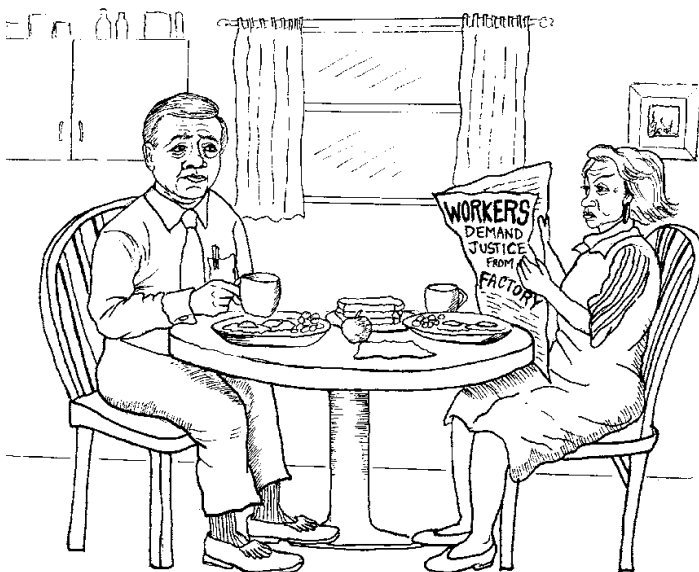
تنها آوردن آن دلایل اثباتیه در محکمه مفید است که محکمه پسند بوده و میتواند به محکمه آورده شود. کسانی که در محکمه اقامه دعوی میکنند از سبب اینکه به ایشان صدماتی وارد شده، باید بخواهند که به محکمه حاضر شده و بتوانند در محکمه صحبت نمایند و باید آنها شاهد هائی داشته باشند که آنها هم بخواهند در محکمه شهادت بدهند. آنها باید بتوانند توسط عکس ها، مطالعات، مدارک صحی و سایر مدارک نشان دهند که ضرر وارده بر آنها توسط کمپنی ای عاید شده که بر علیه آن اقامه دعوی صورت گرفته است. ثبوت کردن خسارات و ضرر ها میتواند خیلی مشکل باشد. طور مثال: یک کمپنی داکتری را استخدام میکند تا به محکمه ثابت کند که مواد کیمیاوی مورد استفاده وی، سبب سرطان در کارگران کمپنی نشده است، بلکه طرز زندگی شخصی وعادات ایشان، مانند سگرت کشیدن، خوردن غذاهای ناسالم، ویا بخت بد آنها سبب این مریضی شده است. اغلباً خیلی مشکل است که " اسباب وتأثیرات " یک ماده خطر ناک را بصورت قانونی ثابت نمود، حتی اگر بر اساس درک عام کاملاً آشکار باشد.

چی و کی باعث ایجاد ضرر شده است؟

دعوا در محکمه میتوانند بر ضد اشخاص، کمپنی ها، و در بسیاری از کشور ها برضد دولت هائی اقامه شود که سبب ایجاد تخریبات در محیط زیست میگرددند.

آیا اقامه دعوا علیه یک کمپنی چند ملیتی است؟

کمپنی های چندین ملیتی معمولاً چندین دفتر در کشور های مختلفی دارند. برای اینکه شکایات مطرح شده علیه شان بصورت موفقیت آمیز مطرح شود، ضرورت است تا هم در کشور خساره دیده، و هم در مملکت اصلی کمپنی کار صورت گیرد. اینکار ممکن است خیلی پر مصرف و وقت گیر باشد، اما اینکار شدنی است و غیر ممکن نیست (به داستان های صفحات 494 و 522 نظر ببندازید).

کمپنی های چندین ملیتی غالباً در کشور ها ایکه ساحات کاری شان در آنجا قرار دارد، ادارات فرعی را دارا میباشند. گاهی ممکن است طرح دعوا بر علیه این ادارات فرعی آسانتر باشد، تا در افتادن با یک کمپنی بزرگ چندین ملیتی. برای مثال وقتیکه شرکت امریکایی شیفرون (Chevron) منطقه دلتای نایجر را آلوده کرد، فعالین محیط زیست بعوض مبارزه با خود شرکت، دفتر محلی نایجریایی آنرا به محکمه کشاندند. همزمان با اینکار، ایشان یک کمپاین بین المللی را برضد کمپنی شیفرون براه انداختند تا ریکاد این کمپنی را به عنوان ناقض حقوق بشر، مخدوش نمایند. تا بتوانند ازین طریق بر کمپنی اعمال فشار نموده و آنرا مجبور به تغییر عملکرد هایش نمایند.

چیز های دیگری که باید مد نظر گرفته شوند

- آیا ضرر یا صدمه در همین اواخر بوقوع رسیده است؟ یک اقامه دعوا در جریان سال های معینی بعد از یک خسارت یا ضرر باید مطرح شود (اکثراً نباید بیشتر از 10 سال بعد از خسارت باشد). در صورتیکه اقامه دعوی روی مریضی های باشد که چندین سال را در بر میگیرد تا تاسس کنند، مانند سرطان ها برنده شدن آن ها مشکل است، هر چند این ها شدید ترین مریضی ها میباشند.
- آیا کسانیکه اقامه دعوا نموده اند، شاهدان عینی آنها، و وکلای حقوقی آنها حاضر به پذیرفتن خطر های امنیتی هستند؟ بسیاری از کمپنی های و دولت ها برای حفظ قدرت و سود خود از اقدام به هیچ کاری ابا نمیورزند، مانند استفاده از خشونت های فیزیکی و یا حتی قتل. کسانیکه این قدرت ها را به چلنج بکشاند، ممکن است جانشان را به خطر اندازند.
- آیا پول کافی برای پیگیری دوسیه خود در محکمه دارید؟ خرج محکمه، فیس وکلای حقوقی، سفرهای بین المللی، تماس های تیلیفونی، برگزاری اجتماعات برای جمع آوری شاهدان، و مصارف دیگری که بسرعت افزایش می یابد.
- آیا میتوانید بر روی یک دوسیه برای چندین سال متمادی کار کنید؟ ممکن است یک قضیه از سه تا ده سال را در برگیرد، قبل ازینکه کدام نتیجه ای بدست آید. ممکن است قربانیان در زمانیکه فیصله صادر میگردد، قبلاً مرده باشند.

استفاده از قوانین بین المللی

بسیاری از قوانین و کنوانسیون ها ای که توسط تمام مملکت های عضو ملل متحد (تقریباً تمام ممالک جهان) مورد توافق قرار گرفته است از حق محیط زیست برای تمام مردم حمایت مینماید. حقوق بشر مربوط هر فرد و هر جامعه است و نمیتواند از آنها گرفته شود. این حقوق بصورت بین المللی به رسمیت شناخته شده اند، اما برای اینکه این حقوق مؤثر باشند باید مردم از آنها آگاهی داشته و مورد استفاده قرار گیرند. بدون اقدام بر یقینی ساختن تاکید بر این حقوق در سطح ملی، قوانین و میثاق های بین المللی مؤثر نخواهد بود.

موافقت نامه های بین المللی

موافقت نامه های زیاد بین المللی وجود دارد که از حقوق انسان و محیط زیست صیانت میکنند. متأسفانه، اگر از این قوانین به نوعی تخطی بعمل

آید، هیچ فرد یا گروهی نمیتواند شکایتی را در محاکم درج یا اقامه نماید. تنها دولت حاکم بر کشور (مملکت ای که موافقت نامه های متذکره را امضاء کرده است) میتواند موضوع را پیگیری نماید، اما بندرت این حالت اتفاق میافتد. همچنان تنها دولت ها میتوانند برای تطبیق این توافقنامه ها تحت فشار قرار گیرند، نه کمپنی های چندین ملیتی. در بسیاری کشور ها مفاد قوانین بین المللی میتواند در محاکم آن کشور مورد استفاده قرار گیرد. آموختن توافق نامه های بین المللی به شما کمک میکند که گرایش های جامعه جهانی را در رابطه به موضوعات خاص دانسته، و همچنان در راه ایجاد کمپاین هایی برای حفاظت از حقوق بشر کمک مینماید.

اگر مردم حقوق خود را بدانند و در مورد توافقنامه ها ای که بسیاری ممالک جهت احترام به این حقوق امضاء نموده اند آگاهی داشته باشند میتوانند بهتر از حقوق خویش استفاده نموده و دولت ها را در مقابل آن حسابده بسازند.

درینجا یک لست موافقت نامه و میثاق های بین المللی ترتیب شده است که از حقوق بشر و محیط زیست حمایت مینمایند. همچنان وب سایت ها ایکه در آنها شما میتوانید این موافقت نامه ها را دریافت کنید و معلومات در مورد طرز استفاده از آنها را کسب نمایید. (صفحه 467 برای بعضی تشریحات در مورد بکتهاد موافقت نامه ها روی مواد توکسیک یا زهری دیده شود).

کنوانسیون بازل درمورد انتقال فرامرزی مواد خطرناک وطرق دفع آنها

www.basel.int/text/con-e.htm
www.ban.org

کنوانسیون باماگو درمورد منع ورود، کنترل ترافیک مواد خطرزا درقاره افریقا

www.londonconvention.org/Bamako.htm
www.ban.org/Library/bamako_treaty.htm

کنوانسیون روتردام درباره اعلان پیشگیرانه ترافیک مواد خطر ساز خاص ، مواد کیمیاوی و آفت کش ها در تجارت بین المللی
www.pic.int/

کنوانسیون جلوگیری از آلوده گی دریاه و مصوون سازی حیات دریایی، بوسیله پیشگیری از دفع زباله در آب ها
www.imo.org/Conventions/contents.asp?topic_id=258&doc_id=681
www.londonconvention.org

فیصله دوبلین درمورد آب و انکشاف پایدار
www.wmo.ch/web/homs/documents/english/icwedece.html

اعلامیه هزاره - جوهانسبورگ
www.johannesburgsummit.org/html/documents/summit_docs/political_declaration_final.pdf

چارتر ملل متحد

www.un.org/aboutun/charter/

اعلامیه جهانی حقوق بشر

www.un.org/Overview/rights.html

کنوانسیون حقوق طفل

www.unhchr.ch/html/menu3/b/k2crc.htm
www.unicef.org/crc/

دفتر آب و هوای ملل متحد

unfccc.int/2860.php

کنوانسیون تنوع زیستی

www.biodiv.org/default.shtml
www.iisd.ca/biodiv/cbdintro.html

اعلامیه حقوق انکشافی

www.unhchr.ch/html/menu3/b/74.htm

کنوانسیون بین المللی درمورد حقوق اجتماعی ، اقتصادی و کلتوری

www.unhchr.ch/html/menu3/b/a_ceschr.htm

اعلامیه ملل متحد درمورد انکشاف و پیشرفت اجتماعی

www.unhchr.ch/html/menu3/b/m_progre.htm

اعلامیه وانکوور ملل متحد درمورد زیست انسانی

www.un-documents.net/van-dec.htm

کنوانسیون استکهلم درباره از بین بردن آلوده کننده های پایدار عضوی

www.pops.int
www.ipen.org

نهاد های بین المللی و روش های خاص

برای جلب توجه به تلاش های شان برای حقوق بشر، در بسیاری ممالک مردم برای درخواست عدالت رو به طرف نهاد های بین المللی مثل: **محکمه بین الامریکائی مربوط سازمان های کشور های امریکایی، محکمه جهانی و کمیسیون ملل متحد برای حقوق بشر** میبندند. توجهات بین المللی که ازین طریق بوجود میآید، معمولا دولت ها را مجبور میکند تا باب مذاکرات را باز نموده و یا به کار کمپنی های آلوده کننده محیط زیست و یا ناقض حقوق بشر، پایان بدهند.

برای رفتن به مراجع فوق بین المللی ضرورت خواهد بود نشان دهید که پیگیری شکایات حقوق بشر از طریق محاکم ملی و محلی موجود در کشور شما سودمند نیست، یا توضیح دهید که چگونه قوانین ملی و محلی مؤثری وجود ندارند که به این مشکل رسیده گی کنند. یا هم بصورت کلی سیستم قضایی در مملکت شما عادلانه نیست و بیشتر فیصله ها به صورت غیر منصفانه ای صادر میشوند.

سازمان ملل متحد نیز **"روش های خاص"** را ایجاد نموده است که به موضوعات تخطی حقوق بشر میپردازد. ازین روش های خاص سازمان ملل متحد، میتواند توسط گروه ها و افراد مورد استفاده قرار گیرد بدون ضرورت به داشتن موافقت از دولت های شان، و بدون آنکه به کدام آیین نامه یا میثاقی وابسته باشد.

استفاده ازین **روش های خاص** طوری است که اشخاص و یا جوامع به یک متخصص حقوق بشری بنام "Special Rapporteurs" یا **گزارشگر خاص** در تماس میشوند. آنها در رابطه به موارد تخطی از حقوق بشر که مربوط به ساحات کار ایشان است (که این ساحات کاری بنام قیومیت، ساحات تعهد یا Mandate یاد میشود) ، تحقیق میکنند. مواردی مثل حق غذا، حق صحت، دفع زباله های توکسیک به یک مملکت دیگر وغیره در این ساحات قیومیت شامل اند. با این **گزارشگر های خاص** میتوانید از طریق ارسال یک نامه ساده یکجا با یک گزارش خبری، اسناد و یا دیگر معلومات تحریر شده در مورد مشکل، به تماس شوید. **گزارشگر خاص** این مشکلات را به شورای حقوق بشر ملل متحد و بعضی اوقات به مجمع عمومی ملل متحد گزارش میدهد.

اسامی گزارشگران خاص، ساحات قیومیت یا Mandate ایشان و معلومات در مورد آدرس تماس آنها را میتوانید از وب سایت حقوق بشر ملل متحد (www.ohchr.org) تحت عنوان "Human Rights by Issue" ، بدست آورید.

